

IVU 65/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR del. Andrzej Kurzych

Protokolant stażysta Bernadeta Rybicka

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2018 r. w Toruniu

sprawy **A. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o prawo do emerytury

na skutek odwołania od decyzji z dnia 1 grudnia 2017 r., nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. B. prawo do emerytury od 10 listopada 2017 roku,

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

/-/SSR del. Andrzej Kurzych

IV U 65/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 grudnia 2017 r. ZUS Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu A. B. prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że przyczyną odmowy przyznania prawa do świadczenia emerytalnego był fakt, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie wykazał 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej jako rozporządzenie). Przedłożone przez ubezpieczonego świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Zakład (...) SA za okres od 9 marca 1983 r. do 30 września 1991 r. zawiera punkty i pozycje, które są niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Organ rentowy zaznaczył, że ubezpieczony udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W odwołaniu ubezpieczony wskazał, że przepracował 15 lat pracy w szczególnych warunkach, co zamierza udowodnić zeznaniami świadków.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał stanowisko, jakie uprzednio zawarł w zaskarżonej decyzji, a ponadto wskazał, że nie uznał okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) sp. z o.o. w T. w okresie od 1 października

1991 r. do 31 grudnia 1998 r., albowiem w świadectwie pracy w szczególnych warunkach za ten okres nie została wpisana nazwa stanowiska pracy, a także nie powołano zarządzenia resortowego.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony A. B. urodził się w dniu (...) Obniżony wiek emerytalny wynoszący 60 lat uzyskał w dniu 10 listopada 2017 r. Ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu, na dochody budżetu państwa.

Bezsporny staż ubezpieczeniowy ubezpieczonego ustalony według stanu na dzień wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.; dalej jako ustawa emerytalna), tj. na 1 stycznia 1999 r., wyniósł 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych oraz zaliczanych okresów pracy w rolnictwie.

(okoliczności bezsporne)

W okresie od 9 marca 1983 r. do 30 września 1991 r. ubezpieczony pracował w Zakładach (...) w T. (w dacie zatrudnienia Zakład (...) w T.) na stanowisku oczyszczacza w Wydziale Odlewni.

Proces produkcyjny polegał na wykonywaniu elementów metalowych, np. pomp i zaworów. Jego pierwszym etapem było formowanie ręczne lub maszynowe, następnie formę zalewano żeliwem lub staliwem, po wykonaniu odlewu był on wybijany na specjalnej wibrującej kracie, potem element trafiał do śrutownika, który oczyszczał odlew śrutem, a ostatnim etapem było oczyszczanie odlewu z nadlewk (przede wszystkim rantów, które pozostawały po zdjęciu z formy) i zadziórów. Oczyszczacze posługiwali się głównie szlifierkami i trzpieniówkami.

Praca odbywała się na dwie zmiany, każda po 8 godzin (od 5:40 do 13:40 i od 14:40 i 21:40). Niejednokrotnie pracownicy pracowali w nadgodzinach. Na zmianie było 3 oczyszczaczy żeliwa i dwóch oczyszczaczy staliwa.

Ubezpieczony w okresie od 10 marca 1983 r. do 16 kwietnia 1983 r. był przyuczony do nowego zawodu. Egzamin teoretyczny i praktyczny został przeprowadzony 18 kwietnia 1983 r. Później zajmował już stanowisko oczyszczacza. Pracował przy oczyszczaniu odlewów ze staliwa. Niekiedy, w przypadku braków kadrowych ubezpieczony, był kierowany do wybijania. Mógł tam pracować cały dzień, a czasami tylko godzinę lub dwie.

(dowody:

- świadectwo pracy z 30.09.1991 r. – akta osobowe na k. 15 akt,
- umowa o pracę z 09.03.1983 r.– akta osobowe na k. 15 akt,
- protokół z 18.04.1983 r.– akta osobowe na k. 15 akt,
- dekret z 19.04.1983 r.– akta osobowe na k. 15 akt,
- przesłuchanie ubezpieczonego – protokół elektroniczny 00:43:36-00:54:30,
- zeznania świadka K. L. - protokół elektroniczny 00:10:47-00:25:07,
- zeznania świadka M. W. - protokół elektroniczny 00:28:34-00:43:36)

Z dniem 1 października 1991 r. ubezpieczony na zasadzie porozumienia między zakładami pracy przeszedł do Przedsiębiorstwa Produkcyjno Handlowego i Usług (...) sp. z o.o. w T. (później spółka nosiła nazwę (...) sp. z o.o. T.). Pracował tam do 31 lipca 1999 r., również na stanowisku oczyszczacza. Świadczył pracę w tym samym miejscu, co poprzednio, a więc w czasie zatrudnienia w Zakładach (...) w T..

Okresowo wykonywał pracę wybijacza. Nie pracował jako formierz, ani zalewacz, choć te stanowiska były również wskazywane w dokumentacji kadrowej i płacowej ubezpieczonego. Praca formierza wymagała przeszkolenia i dlatego nie było możliwe doraźne kierowanie do tej pracy pracowników. Raz na dwa miesiące był kierowany do rozładunku piachu.

(dowody:

- pismo z 24.09.1991 r. – akta osobowe na k. 15 akt,
- pismo z 25.09.1991 r. – akta osobowe na k. 15 akt,
- kartoteki płacowe – akta osobowe na k. 23,
- karty kontrola badań lekarskich – akta osobowe na k. 23,
- świadectwo pracy z 31.07.1999 r. – k. 15 akt rentowych,
- przesłuchanie ubezpieczonego – protokół elektroniczny 00:43:36-00:59:00,
- zeznania świadka K. L. - protokół elektroniczny 00:10:47-00:27:08,
- zeznania świadka M. W. - protokół elektroniczny 00:28:34-00:43:36)

K. L. (2) pracował w (...) SA w T. w okresie od 1 czerwca 1979 r. do 15 stycznia 2015 r. Początkowo zajmował stanowisko oczyszczacza odlewów (żeliwo). W latach 90-tych został przeniesiony do transportu wewnętrznego, a następnie do obsługi śrutownika. Pod koniec zatrudnienia pracował jako wydawca magazynowy. Podczas wykonywania tej pracy miał kontakt z ubezpieczonym, wówczas pracownikiem Przedsiębiorstwa Produkcyjno Handlowego i Usług (...) sp. z o.o. w T., gdyż z jego stanowiska pracy odbierał gotowe odlewy.

(dowody:

- świadectwo pracy z 15.01.2015 r. – k. 35-36 akt,
- zeznania świadka K. L. - protokół elektroniczny 00:10:47-00:27:08)

M. W. (2) pracował w Zakładzie (...) w T. w okresie od 20 stycznia 1977 r. do 1 sierpnia 1986 r. jako formierz tworzyw sztucznych (formierz ręczny), wybijacz form i oczyszczacz odlewów. W okresie od 23 września 1986 r. do 18 sierpnia 1994 r. pracował w Zakładzie (...) w T. jako formierz ręczny.

(dowody:

- świadectwo pracy z 08.08.1986 r. – k. 33 akt,
- świadectwo pracy z 18.08.1994 r. – k. 34 akt,
- zeznania świadka M. W. - protokół elektroniczny 00:28:34-00:43:36)

W dniu 16 października 2017 r. ubezpieczony złożył w ZUS Oddziale w T. wniosek o emeryturę. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał w dniu 16 listopada 2017 r. decyzję odmawiającą ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury z powodu nieudowodnienia wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz ogólnego stażu pracy. Na skutek przedłożenia przez ubezpieczonego nowych dowodów organ rentowy uznał, że ubezpieczony wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, lecz decyzją 1 grudnia 2017 r. ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury ze względu na niewykazanie 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

(dowody:

- wniosek z załącznikami – aka emerytalne,
- decyzja – k. 48 akt emerytalnych,
- decyzja – k. 55 akt emerytalnych)

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny został ustalony w oparciu o zeznania świadków, przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony oraz na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, zarówno znajdujących się w aktach emerytalnych dotyczących ubezpieczonego, jak i tych złożonych bezpośrednio do akt sądowych niniejszej sprawy, tj. akt osobowych ubezpieczonego i świadectw pracy złożonych przez świadków.

Sąd uczynił podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie dokumenty zalegające w jej aktach albowiem strony nie kwestionowały ich prawdziwości, a także Sąd nie dostrzegł okoliczności, które podważałyby ich moc dowodową.

Za wiarygodne należało też uznać zeznania świadków i ubezpieczonego. W zakresie zasadniczego przedmiotu sprawy, tj. jakiego rodzaju pracę wykonywał ubezpieczony były one zgodne i wzajemnie się uzupełniały. Świadkowie i ubezpieczony w sposób spójny przedstawili charakter pracy ubezpieczonego jako oczyszczacza i okresowo wybijacza.

Bez żadnych rozbieżności wynikało z nich, iż ubezpieczony podczas pracy Zakładzie (...) w T. (później Zakład (...) SA w T.) i w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Handlowym i Usług (...) sp. z o.o. w T. (później (...) sp. z o.o. w T.) wykonywał pracę oczyszczacza odlewów i okresowo wybijacza.

W ocenie Sądu, zeznań ubezpieczonego i świadków nie podważały nieliczne zapisy w kartotekach płacowych i karcie kontrolnych badań lekarskich, z których wynikało, że ubezpieczony zajmował również stanowisko formierza i zalewacza. Negujące tę okoliczność wypowiedzi ubezpieczonego i świadków były stanowcze i szczere. Przekonywujące były również wyjaśnienia, iż praca formierza wymagała przeszkolenia, którego ubezpieczony nie odbył, a gdy chodzi o pracę zalewacza, że w zakładzie byli pracownicy, którzy wykonywali wyłącznie tę pracę.

Pewne wątpliwości w przedmiotowej sprawie budziła również kwestia wymiaru czasu pracy ubezpieczonego w Zakładzie (...) w T.. Ze świadectwa pracy z 30 września 1991 r. wynikało bowiem, iż ubezpieczony był zatrudniony w skróconym wymiarze czasu pracy. Okoliczność ta nie uzyskiwała jednak jakiegokolwiek innego zakotwiczenia dowodowego. Nie wynikała ona ze zgromadzonej dokumentacji (w tym zwłaszcza z zalegających w aktach osobowych na k. 15 akt dekretów płacowych, zaświadczenia na k. 33 akt rentowych i legitymacji ubezpieczeniowej na k. 43 akt emerytalnych), jak również z zeznań ubezpieczonego i świadków. Co więcej, ubezpieczony i świadkowie zeznawali, że niejednokrotnie zachodziła potrzeba pracy w godzinach nadliczbowych. Świadek K. L. (2) wprowadził zeznał, iż przez okres 3 miesięcy z przyczyn ekonomicznych czas pracy był skrócony do 9/10, lecz, jak wynikało ze świadectwa pracy tego świadka, taka sytuacja miała miejsce w 2009 r., podczas jego zatrudnienia w (...) SA w T., a więc nie miała żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Ponadto w zaświadczeniu z 19 marca 2003 r. (k. 27 akt rentowych), które zostało wystawione przez Zakład (...) SA w T., wyraźnie wskazano, że ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu, przy uwzględnieniu zeznań ubezpieczonego i świadków oraz zgromadzonej dokumentacji, zapis dotyczący skróconego czasu pracy należy interpretować w ten sposób, że na stanowisku oczyszczacza mogła obowiązywać krótsza niż zwykła norma czasu pracy, która jednak w praktyce nie była realizowana. Gdyby było inaczej, to wówczas w świadectwie pracy pracodawca podałby, iż ubezpieczony był zatrudniony w określonej części etatu, nie zaś, iż pracował w skróconym wymiarze czasu pracy. Zaznaczyć należy, iż zgodnie z dawnym brzemieniem art. 130 § 1 k.p. (obowiązujący w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 31 grudnia 1996 r. z nieistotnymi zmianami z 1989 r.) czas pracy pracowników zatrudnionych przy pracach szczególnie uciążliwych lub w warunkach szkodliwych dla zdrowia podlega skróceniu poniżej wymiaru przewidzianego w art. 129. Skrócenie może polegać na zmniejszeniu dziennego lub tygodniowego wymiaru czasu pracy albo na ustanowieniu przerw w pracy wliczanych do czasu pracy. Skrócenie czasu pracy wprowadza się na czas trwania uciążliwych lub szkodliwych warunków pracy. Zgodnie z § 2 rodzaje prac,

przy których stosuje się skrócony czas pracy oraz zasady jego skracania określała Rada Ministrów po porozumieniu z ogólnokrajową organizacją międzyzwiązkową określa rodzaje prac, przy których stosuje się skrócony czas pracy oraz zasady jego skracania.

Sąd nie zidentyfikował aktu prawnego, na podstawie którego doszłoby bezpośrednio do skrócenia czasu pracy w Zakładach (...) (T.) w T. (taki akt prawny został np. wydany na podstawie art. 160 k.p. w odniesieniu do dni dodatkowo wolnych od pracy). Nie można jednak wykluczyć, że obniżenie normy czasu pracy obowiązywało na podstawie aktów wewnątrzzakładowych z naruszeniem art. 130 § 2 k.p. Niezależnie od tego wskazać należy, iż praktyka zakładowa regulacje te, o ile one oczywiście obowiązywały, ignorowała, skoro, jak już wspomniano, zgromadzony materiał dowodowy świadczył o tym, że ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, a nawet w nadgodzinach.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy ubezpieczonemu przysługiwało prawo do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Prawo do tego rodzaju emerytury reguluje art. 184 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku – w przypadku mężczyzn - 60 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 1999 r. spełnili łącznie niżej wymienione warunki:

- 1) osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) posiadają co najmniej 15 – letni okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego, a w przypadku przystąpienia złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Stosowne regulacje w przedmiocie wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury znajdują się w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Natomiast wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały zawarte w wykazach A i B stanowiących załącznik do ww. rozporządzenia. Nadto w § 1 ust. 2 tegoż rozporządzenia w przedmiocie sprecyzowania stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, ustawodawca odsyła do odpowiednich przepisów resortowych.

Istotny w niniejszej sprawie jest również § 2 ust. 1 rozporządzenia, w myśl którego okresami pracy uzasadniającymi prawo do wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. Pod pojęciem pracy wykonywanej stale należy rozumieć pracę wykonywaną na danym stanowisku pracy, zgodnie z rozkładem czasu pracy i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. W związku z powyższym nie będzie uznawana za taką pracę - praca wykonywana, np. w połowie wymiaru czasu pracy albo tylko kilka lub kilkanaście dni w miesiącu.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Organ rentowy, rozpoznając wniosek w sprawie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, może uwzględnić wyłącznie te okresy pracy w szczególnych warunkach, które zostały udowodnione na podstawie powyższego dokumentu bądź zaświadczenia stwierdzającego charakter i stanowisko pracy w warunkach szczególnych w określonych okresach. W postępowaniu przed sądem o świadczenie emerytalno – rentowe te ograniczenia dowodowe nie obowiązują – udowodnienie faktu

wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze może nastąpić przy pomocy wszelkich środków dowodowych przewidzianych przepisami kodeksu postępowania cywilnego.

Organ rentowy stał na stanowisku, że ubezpieczony nie może nabyć prawa do tego świadczenia, albowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. nie legitymował się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przesłanką tego stanowiska organu rentowego były nieścisłości w wydanych ubezpieczonemu świadectwach pracy w szczególnych warunkach, które, choć niewielkie, to jednak rzeczywiście występowały.

Organ rentowy nie negował natomiast ostatecznie, że ubezpieczony spełniał wszystkie pozostałe ustawowe warunki niezbędne do nabycia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury, to znaczy nie kwestionował, iż ukończył on obniżony wiek emerytalny (czyli 60 lat), jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu, na dochody budżetu państwa oraz że posiada na dzień 1 stycznia 1999 r. co najmniej 25 lat stażu ubezpieczeniowego (tj. okresów składkowych i nieskładkowych i zliczanych okresów pracy w rolnictwie).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe i subsumpcja zgromadzonego materiału dowodowego pod obowiązujące normy prawne prowadziły jednak do wniosku przeciwnego, tj. do ustalenia, iż ubezpieczony spełniał wszystkie wskazane wcześniej przesłanki prawa do wcześniejszej emerytury, a więc przede wszystkim legitymował się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Jak już wskazano ubezpieczony w okresie od 9 marca 1983 r. do 30 września 1991 r. oraz od 1 października 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę oczyszczacza i wybijacza (okresowo), a więc prace wymienione w Dziale III („W hutnictwie i przemyśle metalowym”), poz. 23 („Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”) załącznika do rozporządzenia. Prace te zostały także wprost wymienione w załączniku zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz.MG z 1985 r., nr 1, poz. 1) – w Dziale III, poz. 23, punktach 2 (oczyszczacz odlewów) i 8 (wybijacz odlewów, form i rdzeni).

Zaznaczenia wymaga, że w orzecznictwie powszechnie akceptuje się możliwości łączenia w przebiegu dniówki pracowniczej kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009/20-21/290, z dnia 28 sierpnia 2014 r., II UK 537/13, niepublikowany, z dnia 3 września 2013 r., I UK 72/13, OSNP 2014/8/118, z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, niepublikowany, z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, niepublikowany, z dnia 8 grudnia 2008 r., II UK 107/08, niepublikowany, z dnia 24 stycznia 2013 r., III UK 47/13, niepublikowany). Nie było zatem przeszkód, aby na gruncie niniejszej sprawy potraktować pracę oczyszczacza i wybijacza jako pracę w szczególnych warunkach (oba rodzaje prac posiadają wskazaną wcześniej szczególną kwalifikację prawną), wykonywaną stale i w pełnym wymiarze, choć ta druga była podejmowana tylko okresowo.

Warto jeszcze wyjaśnić, że nawet w przypadku w którym ubezpieczony pracował w skróconym wymiarze czasu pracy, to ukształtowana w ten sposób norma czasu pracy była dla niego normą obowiązującym na danym stanowisku w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia. Ten wymiar czasu pracy byłby więc dla niego wymiarem pełnym. Pełny wymiar czasu pracy nie zawsze jest bowiem synonimem podstawowej normy czasu pracy, określonej w kodeksie pracy. Zakres desygnatów określenia „w pełnym wymiarze czasu pracy” obejmuje również przypadki skróconego czasu pracy, gdy dla danej grupy zawodowej taka wartość jest normalną (zgodną z przepisami prawa pracy) miarą zaangażowania przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych.

Dla zachowania kompletności charakterystyki pracy ubezpieczonego konieczne było również odniesienie się do czynności wykonywanych przez niego niejako na marginesie pracy montera oczyszczacza i wybijacza, tj. prac przy rozładunku piachu. Nie wikłając się w kwestię możliwości potraktowania tej pracy jako pracy w szczególnych warunkach (nie jest to wykluczone zważywszy na brzmienie poz. 1 Działu VIII załącznika do rozporządzenia), wskazać

należy, iż były to czynności podejmowane zupełnie sporadycznie, bo tylko raz na dwa miesiące, a więc nie podważały ustalenia, iż ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej – świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (dalszą część przepisu pominięto jako nie mającą zastosowania w niniejszej sprawie). Przenosząc powyższą regulację prawną na grunt przedmiotowego sporu sądowego należy powiedzieć, że o ile ostatni z ustawowych warunków determinujących nabycie prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony spełnił w dniu 10 listopada 2017 r. (kiedy to ukończył obniżony wiek emerytalny), o tyle z wnioskiem o emeryturę wystąpił już w dniu 16 października 2017 r. (prezentata organu rentowego – k. 1 akt emerytalnych). W tym stanie rzeczy ubezpieczony nabył prawo do tzw. wcześniejszej emerytury od 10 listopada 2017 r. – to jest od dnia, w którym uzyskał obniżony wiek emerytalny 60 lat.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie cytowanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz w oparciu o art. 477¹⁴ §2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od dnia 10 listopada 2017 r. (punkt I sentencji wyroku).

Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, albowiem ubezpieczony za sporny okres nie przedłożył prawidłowego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, co obligowało organ rentowy do odmowy uwzględnienia tego okresu jako okresu pracy w szczególnych warunkach. W toku postępowania administracyjnego nie było natomiast możliwe poczynienie w tym kierunku ustaleń na podstawie osobowych źródeł dowodowych z uwagi na wiążące organ rentowy ograniczenia dowodowe (§ 2 ust. 2 rozporządzenia; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996r., II URN 3/95, OSNP 1996 /16/239).

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 118 ust. 1a a contrario ustawy emerytalnej orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

SSR (del.) Andrzej Kurzych